

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Maaeluministri 8. mai 2015. a määrus nr 58 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus „Maaeluministri 8. mai 2015. a määruse nr 58 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ muutmise“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2 alusel.

Määrus hõlmab „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevuse liigi 4.2 „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ alameedet 4.2.1 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“.

Eelnõuga tehakse vajalikud muudatused maaeluministri 8. mai 2015. a määruses nr 58 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *määrus*) seetõttu, et edaspidi on võimalik toetust taotleda ka Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi *ELTL*) I lisaga hõlmatud põllumajandustoodetest I lisaga hõlmatud või I lisaga hõlmatud toodete turustamiseks vajaliku seadme ostmiseks või ehitise ehitamiseks. Kui varem sai toetust taotleda eespool nimetatud toodete turustamiseks vajaliku seadme ostmiseks või ehitise ehitamiseks üksnes juhul, kui toetust taotleti korraga nii töötlemiseks kui ka turustamiseks, siis edaspidi saab toetust taotleda ka eraldi turustamiseks.

Teine oluline muudatus tehakse selle pärast, et alates 2022. aastast hakkasid kehtima uued regionaalabi suunised, mille kohaselt on muutunud regionaalabi piirmäärad. Uute regionaalabi suuniste kohaselt on toetuse maksimaalne määr mikro- ja väikeettevõtjatel 40% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

Lisaks täpsustatakse eelnõuga taotluse hindamise kriteeriume. Edaspidi saavad hindepunkte ka need taotlejad, kes kuuluvad taotluse esitamise ajal tunnustatud tootjaorganisatsiooni. Samuti muudetakse hindamiskriteeriumi 8 alusel antavaid hindepunkte seetõttu, et alates 2022. aastast kehtivad uued regionaalabi piirmäärad.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Maaeluministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna valdkonnajuht Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee) ning sama osakonna peaspetsialist Indrek Mõtt (625 6292, indrek.mott@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Kadri Jänes (625 6539, kadri.janes@agri.ee). Keeleliselt toimetab eelnõu Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrust muudetakse järgmiselt.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse § 3¹ lõike 1 punkti 3, sest 15. mail 2021 jõustus jäätmeseaduse (edaspidi *JäätS*) redaktsioon, mille kohaselt muudeti JäätS-i vastutussätteid.

JäätS-i § 125 tunnistati kehtetuks, kuna selle teo eest on vastutussäte olemas JäätS-i §-s 120¹. Samuti tunnistati kehtetuks JäätS-i §-d 126¹ ja 126⁶, sest seadusemuudatustega pandi kokku mitmed vastutussätted ning edaspidi on ka nende kahe sätte sisu kaetud JäätS-i §-dega 120¹, 126 ja 126⁴. Eeltoodu tõttu viiakse määruses sätestatu kooskõlla JäätS-is sätestatuga.

Eelnõu punktidega 2 täiendatakse määruse § 4 lõikes 1 sätestatud nende tegevuste loetelu, mille elluviimiseks võib taotleda toetust, uue tegevusega. Kui varem sai toetust taotleda ELTL-i I lisaga hõlmatud põllumajandustoodetest I lisaga hõlmatud või I lisaga hõlmamata toodete töötlemiseks või töötlemiseks ja turustamiseks vajaliku seadme ostmiseks või ehitise ehitamiseks ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras, siis edaspidi saab määruse alusel toetust taotleda ka üksnes nimetatud toodete turustamiseks vajaliku seadme ostmiseks või ehitise ehitamiseks. Nimetatud muudatusest tulenevalt täiendatakse ka määruse § 15 lõike 2 punkti 2 uue tegevusega.

Nimetatud muudatus tuleneb sellest, et mikro- ja väikeettevõtjad on välja toonud, et oma toodete välisurgudele müümise osakaalu suurendamiseks on vaja teha lisainvesteeringuid turustamiseks vajalikesse seadmetesse ning ehitistesse. Alates 2015. aastast on mikro- ja väikeettevõtjad saanud toetust taotleda turustamiseks vajaliku seadme ostmiseks või ehitise ehitamiseks üksnes juhul, kui toetust taotletakse ka töötlemiseks vajaliku seadme ostmiseks või ehitise ehitamiseks, kuid järgmise arenguetapi saavutamiseks on vajalik lisainvesteeringute tegemiseks võimaldada toetust taotleda ka üksnes turustamiseks vajaliku seadme ostmiseks või ehitise ehitamiseks.

Ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013¹ artikli 17 lõike 1 punkti b kohaselt võib nimetatud toetust anda materiaalsesse või immateriaalsesse varasse tehtavateks investeeringuteks, mis on seotud ELTL-i I lisaga hõlmatud põllumajandustoodete või puuvilla, välja arvatud kalandustoodete töötlemise, turustamise või tootearendusega. See muudatus aitab kaasa ka keskkonnapoliitika eesmärkide saavutamisele ja panustab energiasäästu. Näiteks on tänapäevased pakkeliinid sageli energiasäästlikumad, võimaldavad kasutada pakendamisel vähem materjali ning tänapäevastes seadmetes kasutatavad pakendusmaterjalid on taaskasutatavad.

Eelnõu punktiga 3 tunnistatakse kehtetuks määruse § 8 lõige 2. Kui varem toetati 45%-lise toetuse määraga ainult neid mikro- ja väikeettevõtjaid, kelle ettevõtte oli tunnustatud mahepõllumajanduse valdkonnas ja kelle kavandatava investeeringu eesmärk oli mahepõllunduslike toodete töötlemine või töötlemine ja turustamine, siis edaspidi on toetuse maksimaalne määr kõikidel mikro- ja väikeettevõtjatel ühesugune ehk toetust antakse kuni 40% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest. Muudatus tuleneb sellest, et alates 2022. aastast hakkasid kehtima uued regionaalabi suunised, mille kohaselt muutusid ka regionaalabi piirmäärad. Kuna see toetus on regionaalabi komisjoni määruse (EL) nr 651/2014² artiklite 13 ja 14 tähenduses, siis rakendatakse ka vastavaid regionaalabi piirmäärasid.

10. aprillil 2021 kiideti Euroopa Komisjoni otsusega heaks Eesti regionaalabi kaart aastateks 2022–2027, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2022 kuni 31. detsembrini 2027. Regionaalabi kaardi moodustavad liikmesriigi need piirkonnad, kus on [regionaalabi suuniste \(2022–2027\)](#)³ kohaselt lubatud anda regionaalabi (riigiabi regionaalarenguks), ning regionaalabi maksimaalsed osakaalud abikõlblikes kuludes ettevõtja kohta.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548).

² Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnustatakse siseturuga kokku sobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–7).

³ Euroopa Komisjoni teatis „Regionaalabi suunised“ (ELT C 153, 29.04.2021, lk 1–46).

Regionaalabi suuniste kohaselt võib kohaldada suurettevõtjate suhtes ajavahemikul 1. jaanuarist 2022 kuni 31. detsembrini 2024 kuni 20%-list abimäära ning kohaldatavat abi ülemmäära võib suurendada keskmise suurusega ettevõtjate puhul 10% võrra ja väikeettevõtjate puhul 20% võrra. See tähendab, et kuni 31. detsembrini 2024 võib mikro- ja väikeettevõtjatele kohaldada kuni 40%-list abimäära. Võttes arvesse Eesti majanduse hetkeolukorda, kus ehitushinnad ja erinevate sisendite (nt elekter, gaas, tooraine) hinnad on märkimisväärselt tõusnud, ning ka asjaolu, et käesolev programmiperiood hakkab lõppema, on oluline võimaldada ettevõtjatel jätkata investeeringute tegemist kavandatud mahus, et aidata saavutada selle toetuse eesmärke, milleks on suurendada jaekaubandusele suunatud kõrgema lisandväärtusega toodete töötlemise osakaalu, parandada kõrgema lisandväärtusega toodete töötlemise tõhusust, mitmekesistada tegevusvaldkondi ja hõlbustada töökohtade loomist.

Eelnõu punktis 4 tehakse määruse § 8 lõikes 3 muudatus, millega vähendatakse toetuse maksimaalset määra. Kui varem oli nendel mikro- ja väikeettevõtjatel, kelle ettevõtte oli tunnustatud mahepõllumajanduse valdkonnas ja kelle kavandatava investeeringu eesmärk oli mahepõllunduslike toodete töötlemine või töötlemine ja turustamine, toetuse maksimaalne määr 45% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest, siis edaspidi on ka nendel ettevõtjatel toetuse maksimaalne määr 5% võrra väiksem ehk 40% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest. Muudatuse tulemusel antakse edaspidi toetust kõikidele mikro- ja väikeettevõtjatele kuni 40% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest. Seega väheneb toetuse määr 5% võrra ka mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsevatel mikro- ja väikeettevõtjatel, sest teistel taotlejatel on endiselt toetuse maksimaalne määr 40%.

Toetuse määra vähendamist on täpsemalt selgitatud eelnõu punkti 3 selgitava osa juures.

Eelnõu punktis 5 tehakse muudatus, millega ühtlustatakse füüsilisest isikust ettevõtjate puhul nende majandusnäitajate kontrollimise aluseks olevad andmed. Kui varem esitas Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*) Maksu- ja Tolliametile toetust taotlenud füüsilisest isikust ettevõtjate nimekirja, et saada tuludeklaratsiooni vormi E andmeid üksnes nende füüsilisest isikust ettevõtjate kohta, kes pidasid raamatupidamise seaduse kohaselt kassapõhist raamatupidamist ja kes ei olnud käibemaksukohustuslased, siis edaspidi küsitakse tuludeklaratsiooni vormi E andmeid kõigi toetust taotlenud füüsilisest isikust ettevõtjate kohta olenemata sellest, millist raamatupidamist taotleja peab.

Eelnõu punktis 7 kehtestatakse määruse lisa 4 uues sõnastuses.

Hindamiskriteeriumis 1 täpsustatakse kriteeriumi 1.1 joonealuses märkuses olevat viidet. Kuna kaubandustegevuse seadus tunnistati kehtetuks, siis edaspidi jaekaubanduse mõiste puhul lähtutakse toiduseaduses sätestatust. See tähendab, et kaubandustegevuse seaduse viide asendatakse viitega toiduseadusele.

Hindamiskriteeriumis 4 täpsustatakse kriteeriumi 4.1 sõnastust. Nimetatud kriteeriumi täiendatakse selliselt, et edaspidi saavad hindepunkte ka tunnustatud tootjaorganisatsiooni kuuluvad taotlejad. See tähendab, et hindamiskriteeriumi 4.1 alusel saab eelnõu kohaselt edaspidi hindepunkte taotleja, kes kuulub taotluse esitamise ajal tunnustatud tootjaorganisatsiooni, tunnustatud tootjarühma, põllumajandusühistusse või kvaliteedikava rakendavasse tootjarühma.

Hindamiskriteeriumis 8 täpsustatakse üksnes toetatava tegevuse kohta antava toetuse määra vahemikke. Varem sai toetatava tegevuse kohta antava toetuse määra eest hindepunkte järgmiselt:

- 15–29% – 4 hindepunkti;
- üle 29% kuni 34% – 3 hindepunkti;
- üle 34% kuni 39% – 2 hindepunkti;
- üle 39% kuni 45% – 1 hindepunkt.

Edaspidi saab toetatava tegevuse kohta antava toetuse määra eest hindepunkte järgmiselt:

- 15–24% – 4 hindepunkti;
- üle 24% kuni 29% – 3 hindepunkti;
- üle 29% kuni 34% – 2 hindepunkti;
- üle 34% kuni 40% – 1 hindepunkt.

Eelnõu kohaselt muudetakse suurema omafinantseeringuga investeeringute puhul antava toetuse määra vahemikke, vähendades neid 5% võrra. Muudatus tuleneb sellest, et alates 2022. aastast hakkasid kehtima uued regionaalabi piirmäärad, mille kohaselt on toetuse maksimaalne määr mikro- ja väikeettevõtjatel 40% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

Kuna nimetatud hindamiskriteeriumi eesmärk on eelistada neid taotlejaid, kes panustavad investeeringusse omavahendeid rohkem, siis jääb edaspidigi kehtima toetuse minimaalne määr 15% ja selle eest antakse rohkem hindepunkte. Toetuse minimaalne määr 15% on sätestatud eesmärgiga tagada toetuse ergutav mõju. Kui toetatava tegevuse abikõlblikest kuludest moodustab toetus väga väikese osa ehk alla 15%, siis on toetuse taotlejal tõenäoliselt võimalik teha investeering ka ilma toetuseta.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) ning komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokku sobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–7).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Muudatus, millega võimaldatakse edaspidi toetust taotleda ka ELTL-i I lisaga hõlmatud põllumajandustoodetest I lisaga hõlmatud või I lisaga hõlmamata toodete turustamiseks vajaliku seadme ostmiseks või ehitise ehitamiseks, on mikro- ja väikeettevõtjatele positiivne mõju, sest turustamiseks mõeldud uute tehnoloogiate kasutusele võtmine ja uute seadmete ostmine toob kaasa turustamisega seotud kulude vähenemise (nt pakkematerjali vähenemine, energia säästmine, tööprotsesside tõhusam korraldamine) ning aitab kaasa ka keskkonnapoliitika eesmärkide saavutamisele.

Muudatus, millega vähendatakse toetuse maksimaalset määra regionaalabi piirmäärade muutumise tõttu, võib kaasa tuua mikro- ja väikeettevõtjatele mõningase negatiivse mõju. Nimelt võib see vähendada toetuse taotluste esitamist nende ettevõtjate poolt, kes tegutsevad mahepõllumajanduse valdkonnas, sest neil on edaspidi toetuse maksimaalne määr 5% võrra väiksem. Samas, kuna toetuse määra vähendamine puudutab väheseid mikro- ja väikeettevõtjaid, sest lubatud toetuse maksimaalset määra 45% kohaldati üksnes nende ettevõtjate puhul, kelle ettevõtted olid tunnustatud mahepõllumajanduse valdkonnas, siis võib hinnata muudatuse mõju pigem vähemoluliseks.

Tehtavate muudatustega ei suurene taotleja ega toetuse saaja halduskoormus, samuti ei kasva PRIA töökoormus.

Muudatus on vajalik ja aitab saavutada toetuse andmisega soovitud eesmärki.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega -tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Kuna Rahandusministeerium ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu nimetatud määruse § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

Eelnõu esitati arvamuse andmiseks PRIA-le, kes ei esitanud eelnõu kohta lisaettepanekuid.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Saron

Kantsler